

Grundleggjandi politiskir spurningar um almennu fyrisitingina eru ósvaraðir! Nær koma hesir við svarinum?

arsamar innbygdar trupulleikar
- at bygnaðurin ikki er lagaður til tørvin hjá føroyska samfelagnum

Tað er altíð harmiligt at fáa rætt í negativum spádómum, men gongdin síðan 1996 sýnir tverri, at alt ov nógvur av niðurstøðum okkara eru vörðnar til veruleika. Miðfyrisingin er munandi vaksin, og samstundis er hon vörðin nógv dýrari.

Í Dimmalætting 30. oktober 1998 vísir Kjartan Hoydal á, at bygnaðarbroytingarnar hava gjørt miðfyrisingina millum 2 og 3 ferðir dýrari. Samstundis er talið av leiðarastørvum trífaldað. Trupulleikin er bert, at effektiviteturin í miðfyrisingini ikki er vaksin samsvartandi teim stóru meirtilreiðslunum til hana.

Líkt er eisini til, at teir innbygdur trupulleikarnir í bygnaðinum hava fingið avleiðingar. Upprunaliga var løgmansstjórnarvið ætlað at vera samskipandi (koordinandi) ímillum aðalstýrini, og harvið kom løgmansstjóraembætið inn ímillum landsstýrismannin og aðalstjóran. Tað var jú ikki altíð víst, at samskipanin hjá løgmansstjóranum samsvaraði við politisku boðini frá landsstýrismanninum til aðalstjóran. Hetta mátti geva trupulleikar, tí tað sjálvandi kom at virka sum upplegging í samskipti millum landsstýrismannin og aðalstjóra hansara.

Løgmansstjóraembætið hevur heldur ikki nakra veruliga kompetencu mótevnis aðalstjóranum, og avleiðingin er sjálvandi at aðalstjóranar uppfata samskipanina hjá løgmansstjóranum sum upplegging í innanhýsis viðurskipti hjá teirra aðalstýri.

Og tað er júst hetta, sum er hent. Í dag er at kalla ongin samskipan ímillum aðalstýrini, og tað er eisini ógvuliga trupult at fáa eyga á nakað veruligt samstarv ímillum tey. Løgmansstjóraembætið hevur stórar trupulleikar, og einasta ókið, sum tað í veruleikanum hevur eftir at umsita, er starvsfólkapolitikkurin. Úrslitið er sostatt ein stórri og dýrari fyrisiting, sum ikki er vörðin meira effektiv.

Hvør hevur politisku ábyrgdina?

Sera lógið er, at tað eru teir stóru borgarligu flokkarnir, ið hava politisku ábyrgdina av bygnaðarbroytingunum. Teir hava bæði vaksið almikið um almennu fyrisitingina, gjørt hana nógv dýrari og samstundis meira ineffektiva. Samstundis skulu vit minnst til, at javnaðarflokkurin var so hart ímóti bygnaðarbroytingunum, at flokkurin fór úr samgonguni orsakað av hesum.

Vit eru sostatt í tí absurdu støðu, at teir borgarligu, sum siga seg vera ímóti einum stórum almennum sektori, hava sett nakrar ókontrolleraðar bygnaðarbroytingar í verk, sum økja munandi um tann almenna sektorin. Samstundis er javnaðarflokkurin (sum vanliga sigst vera fyrir einum stórum almennum sektori) ímóti at økja um hann í sambandi við bygnaðarbroytingarnar. Sjálvstýrisflokkurin var við til at seta bygnaðarbroytingarnar í verk, so hagnin hoyrist onki. Eftir stendur tjóðveldisflokkurin, sum ikki tykist at hava nakra greiða støðu til málið.

Skilji hetta tann, ið skilja vil - vit gera tað ikki!!

Hættisligar avleiðingar
Tað er greitt, at vit í okkara litla samfelagi ikki bæði

kunnu byggja eina ovurstóra miðfyrising og samstundis leggja uppgávur út í kommunalu eindirnar. Og tað er serliga í hesum sambandi at veikleikin í kommunuálitinum (verksetingarætlanin) gerst serstakliga harmiligur. Tær kommunalu fyrisitingarligu eindirnar eru nevnliga tað einasta, ið kann standa ímóti gongdini við tí bólgandi miðfyrisingini.

Um bygnaðarbroytingarnar í miðfyrisingini halda fram, sum onki var hent, samstundis sum nýggja kommunuskipanin verður gjøgnumförd uttan stórvægis hóvasták, er stórvægis við tí bólgandi miðfyrisingini.

Men hetta er ikki alt. Tað er nevnliga ongastæði gjørt greitt, hvussu sambandið millum miðfyrisingina og kommunalu fyrisitingarnar skal skipast. Tí er ógvuliga ivasamt, um fyrirættingarnar fyrirni útflyting av uppgávum til kommunurnar í heila tíkið eru til staðar. Við tí sterku miðsavnaði miðfyrisingini er stórvægis móguleiki fyrir, at nýggju kommunalu eindirnar einans vera útinnandi uttan nakran veruligan sjálvagerðarrætt.

Somuleiðis er ivasamt, um tað eydnast at fáa fólk áhugað í stórvægis í teim nýggju kommununum. Við verandi bygnaði í miðfyrisingini er móguleikin nevnliga stórvægis fyrir, at tey høgu og spennandi stórvægis framvegis vera í miðfyrisingini, meðan kommunalu fyrisitingarnar í stóran mun sita eftir við avgreiðslumálunum. Hetta er serliga galdandi, um kommunurnar als ikki sleppa at takast við miðvíst vinnuligt menningararbeiði, tí tað órógvast sokallaða "marknaðarjavnvágin".

Niðurstøðan er tí, at verður onki gjørt heldur miðfyrisingin fram við at veksa,

Samstundis vera tær nýggju kommunalu fyrisitingarnar útbygdar, uttan at fáa fult ræði á uppgávunum, tær hava fingið tillutaðar. Valdið heldur fram við at leggja hjá miðfyrisingini, meðan ábyrgdin helst endur úti í kommununum. Lítið er tí at ivast í, at hetta endur við einum støðugum stríði millum land og kommunur.

Kann nakað gerast?

Teir avvarandi politikarnir kunnu tí heilt einfalt ikki halda fram við at renna undan ábyrgdini fyrir hesum trupulleikanum. Skil má fáast á

gongdina í almennu fyrisitingini, og hetta gerst best, við at steðgað verður á, meðan greiða verður fingin á, hvat vit vilja við tí almennu fyrisitingini. Er politiska avgerðin, at føroyska almenna fyrisitingin skal miðsavast, kunnu vit eins væl avtaka kommunurnar og stýra øllum landinum úr aðalstýrunum.

Skulu uppgávurnar hinvegin leggjast út til kommunurnar, mugu lokalpolitikararnir leggja tað smálga bygdaklandrið til viks og taka ábyrgdina fyrir nýggju uppgávunum. Nú hava teir lokalpolitikarar, sum eru vanir at rópa um, hví alt skal leggja í Havn, ein veruligan

móguleika at fáa nøkur góð almenn arbeiðspláss út í kommunurnar. Men ábyrgdin fylgir við, og hetta krevur tí eina rættuliga hugburðsbroyting millum lokalpolitikararnar. Somuleiðis kundi landspolitikkurin verið lyftur upp um lokalpolitisku áhugamálini, við at Føroyar vóru gjørdar til eitt valdømi, tá endurskipanin av kommunuubygnaðinum er liðug.

Framtíðar krøvini til almennu Føroyar eru sostatt eins stór og krøvini til føroyska vinnulívið. Næsta leygardag viðgera vit júst hetta sambandið millum alment og privat, tá vit taka samanum greinarøðina.

Maud Wang Hansen, leiðari á Verkstaðnum Vón í ferð við at seta framsýningina upp
Mynd: Jens Kristian Vang

Jólasølan hjá verkstaðnum Vón

SÓLVÁ JACOBSEN
OG TEITUR ALBINUS

nógv ymiskt, so sum jólakalendarar, jólaprýði, o. a.

Verkstaðið Vón hevur í hesum døgum sína árligu jólasølu í Smíðjuni í Lítluvík. Har selja tey

Hettar eru alt ting, ið tey menningartarnaðu úti á verkstaðnum Vón hava gjørt.

Hetta er seinastu ferð, at framsýningin verður í Smíðjuni í Lítluvík, tí í framtíðini fara tey at hava framsýningina í nýggju hølunum úti á Argjum

Sørina Højsted, 67 ár og Mary Fjalstein, 80 ár baka vaflur til jólasølu
Mynd: Jens Kristian Vang

Jólasølan hjá Blindastovninum

SÓLVÁ JACOBSEN
OG TEITUR ALBINUS

Blindastovnurin hevur jólasølu í dag, leygardag ímóti kl. 14 - 17 í høluni í Blindastovninum.

Henda jólasøla er eitt

afturvendandi tiltak, og verður sum oftast væl vitjað. Millum annað kanst tú keypa turrikløð og teppi, sum brúkararnir hava vovið. Eisini kanst tú keypa trælutir og jóladekoratiónir, keramikklutir, so sum skálir

og stakar, nálapútur, grýtlappar, jólakort og jólaprýði og te, kaffi og køkur, sum brúkararnir hava bakað.

30 brúkarar vitja Blindastovnin um vikuna, og opið er hvønn dag.